

WOORD VOORAF

Het vijfendertigste deel van de Studies over de sociaal-economische geschiedenis van Limburg besteedt aandacht aan een tweetal sociaal-historische aspecten van de geschiedenis van de oude Mijnstreek en een even groot aantal facetten van de bedrijfsgeschiedenis in Noord- en Midden-Limburg.

Geruime tijd geleden heeft Dr Th.L.M. Engelen zich bij wijze van vingeroefening in de historische demografie beziggehouden met het bevolkingsverloop te Kerkrade tussen 1600 en 1975. Inmiddels heeft de auteur zich geprofileerd als één van de meest vooraanstaande kenners van de bevolkingsgeschiedenis in Nederland. Tot vreugde van de redactie vond hij gelegenheid het uit de jaren zeventig daterende materiaal over het verloop van het inwonertal van Kerkrade te bewerken tot een artikel, getiteld "Van 1.300 zielen naar 50.000 inwoners. Een eerste aanzet tot de demografische analyse van Kerkrade in de periode 1600-1975". Velen zullen er uit kunnen leren hoe bronnen van zeer verscheiden aard, herkomst en kwaliteit kunnen worden bewerkt tot een samenhangende bevolkingsgeschiedenis.

Drs P.J.G. Schinck, al meerdere termijnen lid van Provinciale Staten, vond aanleiding de wijze waarop lokale overheden in de tweede helft van de negentiende eeuw omgingen met economische problemen, te bestuderen aan de hand van een bijzondere casus. Omstreeks het jaar 1860 was duidelijk dat met behulp van moderne energiedragers het leven in een stad ingrijpende wijzigingen kon ondergaan. Een goede verlichting van straten, woningen en bedrijven schiep de mogelijkheid activiteiten te ontplooiën, ook buiten de uren waarop de zon voor licht zorgde. Zo'n vernieuwing beïnvloedde het stedelijk leven zo intens, dat het stadsbestuur zich de kwestie wel aan moest trekken. In zijn studie "De gasverzorging te Venlo 1862-1902" laat de schrijver zien, hoe het gemeentebestuur van Venlo met dit vraagstuk omging.

Mr M. Stijnen zet een oude discussie voort. De aard van de criminaliteit en haar omvang verschilden in de Mijnstreek lange tijd scherp van die in de rest van Nederland. Het verschijnsel heeft onderzoekers al sedert een halve eeuw beziggehouden. Een sluitende verklaring is nog niet gevonden. Mevrouw Stijnen pretendeert niet het vraagstuk dadelijk op te lossen. Wel hoopt zij de weg te wijzen, waarlangs de sleutel tot de kwes-

tie kan worden gevonden. Haar bijdrage draagt de titel “De criminaliteit in de gemeente Heerlen tussen 1900 en 1965 gezien in het licht van de sociaal-economische ontwikkelingen”.

De productie van alcohol brengt nogal wat milieubezwaren met zich mee. In de eerste decennia van de twintigste eeuw gaf deze negatieve omstandigheid ondernemers soms aanleiding hun bedrijf te verplaatsen naar het platteland. Inmiddels zijn wegen gevonden het probleem op te lossen. De nieuwe aanpak verdraagt zich niet met het voortzetten van de bedrijvigheid in allerlei kleine productie-eenheden. De sluiting van de Lispin in 1988 gaf Drs A. Brockbernd aanleiding terug te blikken onder de titel “Alcoholproductie in Herkenbosch, 1926-1988. Een bedrijfsgeschiedenis”.

Het Limburgs Biografisch Repertorium wordt ten derde male voortgezet. Ditmaal worden 23 korte biografische signalementen gepubliceerd. Het vijfendertigste deel van de Studies wordt als gebruikelijk besloten met het jaarverslag van het Sociaal Historisch Centrum en de lijsten van bestuurderen en contribuanten.

De redactie